

Ympäristöministeriö
erja.werdi@ymparisto.fi

15.09.2014

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kommentit:

Valtioneuvoston asetus maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

48 § Pääsuunnittelijan tehtävät

Asetusesityksessä on pääsuunnittelijan tehtävät jaettu kahteen ryhmään; niihin joista, pääsuunnittelija huolehtii yhteistyössä rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa ja niihin, joista pääsuunnittelija huolehtii yksin.

Ajankohta, jolloin pääsuunnittelija kiinnitetään hankkeeseen, vaihtelee huomattavasti hankkeesta ja rakennushankkeeseen ryhtyvistä riippuen. Pahimmillaan tämä tapahtuu vasta rakennuslupavaiheessa. Tällaisessa tapauksessa ei pääsuunnittelijalla ole todellisia mahdollisuuksia huolehtia näistä hänelle lakisääteisesti määritetyistä tehtävistä, kuten lähtötietojen ristiriidattomuus ja korjaus- ja muutostyön suunnittelutyön aloituksessa tarvittavat rakennusta koskevat selvitykset.

Tästä johtuen kaikki pykälässä listatut tehtävät tulee olla yhteisvastuullisesti pääsuunnittelijan ja rakennushankkeeseen ryhtyvän huolehtimisvelvollisuuden alla.

Vaihtoehtoisesti jos pääsuunnittelijan tehtävistä säädetään esitetyssä muodossa, tulee lainsäädännössä määrittää koska hankkeessa tulee olla kiinnitettyä/nimettyä pääsuunnittelija. Tämän tulisi tapahtua hankkeen käynnistämisaikavälillä - hyvissä ajoin ennen rakennuslupaa, jotta pääsuunnittelijalla on todelliset mahdollisuudet huolehtia näistä hänen huolehtimisvelvollisuuksiin kuuluvista asioista.

Vastaavan työnjohtajan tehtävät

Saamamme tiedon mukaan vastaavaa työnjohtajaa koskeva sääntely / määrittäminen tulee kommentoille myöhemmin. Vastaavan työnjohtajan tehtävä on merkittävä ja sillä on huomattava vaikutus rakennustyön toteutukseen ja laatuun. Näkemyksemme mukaan vastaavan työnjohtajaa koskeva sääntelyn tulee olla "samantasoista" kuin suunnittelijoiden, jotta rakentamisen laatuun voidaan vaikuttaa. Tämä on erityisen tärkeää, kun maankäyttö- ja rakennuslain osalta vastaavan työnjohtajan kelpoisuusvaatimuksiin ei sisällytetty tarkempia kokemusvaatimuksia kuten suunnittelijoilla.

Perustelu, että vastaavan työnjohtajan tehtävien sääntely aiheuttaisi tilanteen, jossa kelpoisia vastaavia työnjohtajia ei löydy riittävästi, ei ole kestävä. Jos sääntely perustuu pelkästään olemassa olevaan tilanteeseen/tarjolla olevaan työvoimaan, ei rakentamisen (rakentamistoteutuksen) laatuun voida toivotusti vaikuttaa.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn puolesta
Helsingissä 15.9.2014

Pia Selroos
SAFAn hallituksen ammattipoliittisen jaoksen sihteeri

Ympäristöministeriö
minna.valimaki@ymparisto.fi
erja.vayrynen@ymparisto.fi

15.09.2014

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kommentit:

Valtioneuvoston asetus rakentamisen suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä

Suomen Arkkitehtiliitto pitää esitystä hyvänä ja parannuksena 17.4.2014 lausunnoilla olleeseen versioon. Nyt esitetyt vaativuusluokkien määritykset rakennussuunnittelun tehtävien osalta ovat merkittävästi tarkemmat ja konkreettisemmat mikä helpottaa yhtenevän tulkinnan syntymistä koko maassa.

Vaativuusluokkien määrityksiin lisätyt numeeriset määritykset (kerrosrajat, neliömetrit. . .) tuovat kaivattua selkeyttä, kun vastaavasti asetuksesta on poistettu enemmän tulkinnanvaraiset ja subjektiiviset määritelmät kuten "arvokas", "merkittävä" ja "korkeat . . . tavoitteet".

Rakennussuunnittelun korjaus- ja muutostöiden suunnittelutehtävien vaativuusluokkien määrittäminen omissa pykälissä on tervetullut lisäys. Korjaus- ja muutostöiden osuus kaikista rakennussuunnittelutehtävistä on merkittävä ja tämän huomioiminen sääntelyssä on erittäin perusteltua.

Ohjetaulukko rakennussuunnittelutehtävien vaativuusluokkien määräytymisestä

Suomen Arkkitehtiliitto pitää esitystä hyvin kattavana ja perusteltuna. Ohessa on muutama pieni detaljitason tarkennusesitys.

ARK 1A Uuden rakennuksen rakentaminen

- . . .
- asemakaava asettaa erityisiä vaatimuksia suunnittelulle . . .
(ranskalainen viiva puuttuu)

ARK 4A

Uuden rakennuksen rakentaminen

...

2. Arkkitehtonisesti poikkeuksellisen vaativa rakennus on esimerkiksi

- merkittävä hallinto-, museo-, kirjasto-, teatteri- tai kirkkorakennus

Edellä mainitut rakennustyytit ovat uusina rakennuksina aina poikkeuksetta merkittäviä niin toiminnoiltaan kuin arkkitehtuuriltaan. Merkittävä sana on tässä yhteydessä turha.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn puolesta
Helsingissä 15.9.2014

Pia Selroos
SAFAn hallituksen ammattipoliittisen jaoksen sihteeri

Ympäristöministeriö
erja.vayrynen@ymparisto.fi

15.09.2014

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kommentit:

Ehdotukset lisäyksistä ohjeeseen on esitetty pinkillä.

Ohjetaulukko rakennussuunnittelijoiden **hankekohtaisista** kelpoisuusvaatimuksista

Suunnittelijoiden kelpoisuusvaatimukset perustuvat rakennuslupaviranomaisen tekemään hankekohtaiseen arviointiin. Tätä on hyvä korostaa jo ohjeiden otsikkotasolla. (Sama kommentti koskee myös muita rakentamisen suunnittelutehtäviä.)

* Kansainvälisten toimijoiden ja EU:n sisämarkkina-alueen huomioiminen ohjeissa

Kansainvälisten toimijoiden ja tutkintojen määrä rakennusalalla on lisääntynyt huomattavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana Suomessa. Tämä tulee huomioida myös näissä ohjeissa, jotka palvelevat erityisesti rakennuslupaviranomaisia. Lisäksi Euroopan Unionin tasolla on arkkitehtisuunnittelua / arkkitehtien tutkintoja koskevaa sääntelyä, joka tulee huomioida tässä yhteydessä.

Taulukkojen alle lisättyyn selvennykseen tulee lisätä huomautus kansainvälisten tutkintojen tunnustamisesta ja kansainvälisestä vertailtavuudesta. (Sama kommentti koskee myös muita rakentamisen suunnittelutehtäviä.)

Vaaditut opintosuoritukset on ilmoitettu ECTS:n (European Credit Transfer System) mukaisina opintopisteinä (op). Mikäli aiemmat opintosuoritukset on ilmaistu opintoviikkoina (ov), voidaan opintoviikot muuntaa opintopisteiksi kertomalla ne luvulla 1,5.

Ulkomaalaisten tutkintojen osalta tutkintojen tunnustamisesta ja kansainvälisestä vertailusta Suomessa vastaa opetushallitus.

* Vaatimukset rakennussuunnittelutehtävien tutkintovaatimuksista

Yleishuomautuksena, että ohjetaulukoissa ei tule mainita tutkintoja/koulutuksia, joita Suomessa ei tällä hetkellä ole. Suomessa ei anneta rakennussuunnittelun ylempää ammattikorkeakoulutusta ja tämä maininta tulee poistaa ohjeista. Maankäyttö- ja rakennuslain sääntely huomioi jo tämän koulutusasteen.

Vähäistä suunnittelutehtävää lukuun ottamatta tulee kaikissa vaativuusluokissa olla korostettuna, että kyseessä on vähimmäisvaatimuksesta.

Vaativa suunnittelutehtävä

Suorittanut **vähintään** arkkitehdin tutkinnon, **rakennussuunnittelun ylempään AMK-tutkinnon**, rakennusarkkitehti (AMK) –tutkinnon tai rakennusarkkitehdin tutkinnon, ja tutkintoihin on sisältynyt .

...

Poikkeuksellisen vaativa suunnittelutehtävä

Suorittanut **vähintään** arkkitehdin tutkinnon, **rakennussuunnittelun ylempään AMK-tutkinnon**, ja tutkintoihin on sisältynyt . . .

* Tutkinnon sisältö - vaatimus rakennus- ja arkkitehtisuunnitteluun liittyvien opintojen määrästä on liian pieni

Tutkinnon sisältö	Tutkinto ja sitä täydentävät opinnot sisältävät rakennussuunnitteluun ja arkkitehtuuriin liittyviä opintoja vähintään 120 op, joihin sisältyy mm. seuraavien alojen opintosuorituksia: <ul style="list-style-type: none"> • arkkitehtuurin historia ja teoria • julkisten rakennusten suunnittelu • rakennusoppi ja rakennetekniikka Sisätilan korjaus- ja muutostöiden suunnittelussa tutkinto tai sitä täydentävät opinnot voivat vaihtoehtoisesti sisältää tilasuunnittelun ja sisustusarkkitehtuuriin liittyviä opintoja vähintään 120 op.	Tutkinto ja sitä täydentävät opinnot sisältävät rakennussuunnitteluun liittyviä opintoja vähintään 90 op, joihin sisältyy mm. seuraavien alojen opintosuorituksia: <ul style="list-style-type: none"> • asutosuunnittelu • rakennusoppi ja rakennetekniikka Sisätilan pienehkössä korjaus- ja muutostöiden suunnittelussa tutkinto tai sitä täydentävät opinnot voivat vaihtoehtoisesti sisältää tilasuunnittelun ja sisustusarkkitehtuuriin liittyviä opintoja vähintään 90 op		Tutkinto ja sitä täydentävät opinnot sisältävät rakennussuunnitteluun ja arkkitehtuuriin liittyviä opintoja vähintään 150 op, joihin sisältyy mm. seuraavien alojen opintosuorituksia: <ul style="list-style-type: none"> • arkkitehtuurin historia ja teoria • julkisten rakennusten suunnittelu • rakennusoppi ja rakennetekniikka
--------------------------	---	---	--	---

Ohjetaulukossa on määritetty vaatimukset rakennus- ja arkkitehtisuunnittelun opintojen osuudelle tutkinnoissa ja niitä täydentävissä opinnoissa (opintopisteinä). Näihin opintoihin sisällytetään rakennusoppi ja rakennetekniikka. Kun mukaan huomioidaan myös täydentävät opinnot, ovat esitetyt opintopistemäärät liian pienet.

Tavanomaisessa rakennussuunnittelutehtävässä vaatimuksena on 90 op, joka on vain ½ tekniikan kandidaatin tutkinnoista (arkkitehtuuri) ja reilu 1/3 rakennusarkkitehti AMK:n tutkinnoista.

Vaativassa rakennussuunnittelutehtävässä vaatimuksena on 120 op, joka on vain ½ rakennusarkkitehti AMK:n tutkinnoista ja reilu 1/3 arkkitehdin tutkinnoista.

Poikkeuksellisen vaativassa rakennussuunnittelutehtävässä vaatimuksena on 150 op, joka on vain ½ arkkitehdin ja rakennusarkkitehti YAMK tutkinnoista.

Euroopan unionin tasolla arkkitehtitutkinnon sisällöstä on määritetty direktiivin tasolla. Suomessa tämä koskee arkkitehtitutkintoja ja rakennusarkkitehtitutkintoja (ennen vuotta 1996-2000 opintonsa aloittaneet.)

direktiivi 2013/55/EU ammattipätevyysdirektiivin 2005/36/EU muuttamisesta

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:FI:PDF>

46 Artikla – Arkkitehdin koulutus

...

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa **opinnoissa on keskityttävä pääasiassa arkkitehtuurin alaan.** Opintoihin on sisällyttävä tasapuolisesti sekä teoreettista että käytännön arkkitehtuurikoulutusta ja niissä on varmistettava vähintään

seuraavien tietojen, taitojen ja pätevyyden hankkiminen:

- kyky esteettiset ja tekniset vaatimukset täyttävään arkkitehtoniseen suunnitteluun;
- riittävä perehtyneisyys arkkitehtuurin historiaan ja teorioihin sekä sille läheisiin taiteisiin, tekniikkaan ja humanistisiin tieteisiin;
- perehtyneisyys kuvataiteeseen arkkitehtonisen suunnittelun laatuun vaikuttavana tekijänä;
- riittävä perehtyneisyys kaupunkiarkkitehtuuriin, kaupunkisuunnitteluun ja suunnitteluprosessin edellyttämään osaamiseen;
- kyky ymmärtää ihmisten ja rakennusten sekä rakennusten ja niiden ympäristön välisiä suhteita ja tarvetta suhteuttaa rakennukset ja niiden väliset alueet ihmisen tarpeisiin ja mittakaavaan;

- f) kyky ymmärtää arkkitehdin ammattikuva ja hänen tehtävänsä yhteiskunnassa, etenkin yhteiskunnalliset tekijät huomioivien hankesuunnitelmien laatimiseksi;
- g) kyky ymmärtää hankesuunnitelman laadinnassa tarvittavan tutkimus- ja valmistelutyön menetelmiä;
- h) kyky ymmärtää rakennesuunnittelua sekä rakennussuunnitteluun liittyviä rakentamisen ja insinöörisuunnittelun ongelmia;
- i) riittävä perehtyneisyys rakennusten fysikaalisiin ongelmiin, teknologiaan ja toimintaan miellyttävien ja säältä suojaavien sisätilojen luomiseksi kestävän kehityksen mukaisesti;
- j) riittävä suunnittelutaito rakennuksen käyttäjien vaatimusten täyttämiseksi kustannustekijöiden ja rakennusmääräysten asettamissa rajoissa;
- k) riittävä perehtyneisyys toimialoihin, järjestöihin, säännöksiin ja menettelyihin, jotka liittyvät rakennussuunnitelmien toteuttamiseen ja hankkeiden sovittamiseen kokonaissuunnitteluun.

EU:n sääntely, sisämarkkinat ja liikkuvuus huomioiden, ja koska vaativat rakennussuunnittelutehtävät koskevat kansallisesti vain arkkitehti ja rakennusarkkitehti/rakennusarkkitehti AMK tutkinnon suorittaneita henkilöitä, tulee vaatimus tutkinnon sisältämästä rakennus- ja arkkitehtisuunnittelun opintojen osuudesta nostaa vähintään puoleen arkkitehdin tutkinnon laajuudesta. Poikkeuksellisen vaativan suunnittelutehtävän erityispiirteet huomioiden tulee em. opintojen osuus olla tällöin reilusti yli puolet arkkitehdin tutkinnon laajuudesta.

Vaativassa rakennussuunnittelutehtävässä vaatimuksena tulee olla 150 op, joka on ½ arkkitehdin tutkinnosta.

Vaativa suunnittelutehtävä

Tutkinto ja sitä täydentävät opinnot sisältävät rakennussuunnittelun ja arkkitehtuurin **liittyviä** opintoja vähintään ~~120 op~~ 150 op, joihin sisältyy ~~mm-~~ **ainakin** seuraavien alojen opintosuorituksia:

- arkkitehtuurin historia ja teoria
- **asuntosuunnittelu**
- julkisten rakennusten suunnittelu
- rakennusoppi ja rakennetekniikka

Poikkeuksellisen vaativassa rakennussuunnittelutehtävässä vaatimuksena on 180 op, joka on 3/5 arkkitehdin tutkinnosta.

Poikkeuksellisen vaativa suunnittelutehtävä

Tutkinto ja sitä täydentävät opinnot sisältävät rakennussuunnittelun ja arkkitehtuurin **liittyviä** opintoja vähintään ~~150 op~~ 180 op, joihin sisältyy ~~mm-~~ **ainakin** seuraavien alojen opintosuorituksia:

- arkkitehtuurin historia ja teoria

- **asuntosuunnittelu**
- julkisten rakennusten suunnittelu
- rakennusoppi ja rakennetekniikka

Suomen Arkkitehtiiliitto SAFAn puolesta
Helsingissä 15.9.2014

Pia Selroos
SAFAn hallituksen ammattipoliittisen jaoksen sihteeri

Ympäristöministeriö
ulpu.juvalainen@ymparisto.fi
pekka.lukkarinen@ymparisto.fi

15.09.2014

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kommentit:

Ehdotukset lisäyksistä/tarkennuksista ohjeeseen on esitetty pinkillä.

Ohje rakentamista koskevista suunnitelmista ja selvityksistä

Suomen Arkkitehtiliitto pitää esitystä hyvin kattavana ja yksityiskohtaisena. Ohessa on muutama pieni detaljitason tarkennusesitys.

Velvoittavat säännökset

Ohje sisältää erillisinä ”laatikkoina” jokaista kohtaa koskevat maankäyttö- ja rakennuslain pykälät. Tämän lisäksi pykälien sisältöä on kirjoitettu osin vielä kertaalleen auki ”velvoittavat säännökset” otsikoiden alle. Tämä tuntuu turhalta kun vastaava pykälä on nähtävissä samassa yhteydessä. Sen lisäksi em. käytäntö pidentää ohjetta tarpeettomasti (13 sivua).

Viittaukset käytössä oleviin käytäntöihin ja muihin ohjeisiin

Ohje sisältää paikoin viittauksia nyt käytössä oleviin käytäntöihin, oheisiin ja palveluihin (verkkoisvut). Mielestämme tämä on turhan detaljoitua tietoa, joka vanhentuu / muuttuu helposti. Se asettaa helposti myös koko ohjeen ajantasaisuuden kyseenalaiseksi. Tällaisia kohtia esityksessä ovat mm:

1 Rakentamista koskeva suunnitelma ja rakennuslupahakemus:

Ohje

...

Rakennusvalvonnat tarjoavat usein mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin koko hankkeen ajan neuvonnasta työmaan aikaiseen valvontaan asti. [Osassa kunnista lupahakemuksen voi jättää osoitteessa \[www.lupapiste.fi\]\(http://www.lupapiste.fi\). Jollain kunnilla on muita asiointijärjestelmiä, joista saa tietoa kunnasta. Tietoa kuntien tarjoamista asiointijärjestelmistä saa kyseisestä kunnasta.](#)

2 Rakennuslupahakemukseen liitettävät pääpiirustukset:

Ohje

...

Piirros sijoitetaan piirustuslehdelle siten, että pohjoinen on ylhäällä. [Asemapiirroksen laatimisesta, sisällöstä, piirroksista ja esitystavasta on RT-ohjekortti.](#)

Tämä yksittäinen viittaus RT -ohjekorttiin tuntuu irralliselta. RT-kortisto ja sen käyttö on alalla vakiintunutta ja ohjekortteja löytyy myös muista ohjeissa käsitellyistä asioista. Tämän lisäksi alalla on käytössä on myös muita ohjeita, joita tässä yhteydessä ei mainita ollenkaan.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn puolesta
 Helsingissä 15.9.2014

Pia Selroos
 SAFAn hallituksen ammattipoliittisen jaoksen sihteeri